

Izhaja vsak petek. Izdaja Casopisno založniško podjetje Primorski tisk Koper. Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrletna 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo Uradni vestnik okraja Koper prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

PRISRČNO SLAVJE OB OBČINSKEM PRAZNIKU KOPRA IN V ČAST JUBILEJA ZKJ V MAREZIGAH

Njihova kri je bila seme novega življenja

V počastitev prvih upornikov proti fašizmu se je na proslavi občinskega praznika in 40-letnice ZKJ v Marezigah nad Koprno zbralo nekaj tisoč istrskih Slovencev — Med gosti tudi član Izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek-Luka — Ljudski poslanec Branko Babič o pomenu marežanskih dogodkov: »Ideja, ki je vodila upornike, je zmagala. Pred nami je lepa in svetla bodočnost!«

Ze nekaj mesecev trajajoče priprave za občinsko proslavo 40. obletnice ZKJ in praznovanje občinskega praznika koprskje komune so bile slovesno zaključene minulo soboto in nedeljo z veličastnim slavljem v Marezigah nad Koprno, kjer so 15. maja 1921 padli prvi oboroženi slovenski uporniki proti fašizmu. Ta dan bo odslej vsako leto občinski praznik koprskje komune, letos pa je imel še prav poseben poudarek, ker je bil združen z občinsko proslavo 40. obletnice ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije.

O okoliščinah in pomenu marežanskih dogodkov ob volitvah leta 1921, na katere je naslonjen občinski praznik koprskje komune, smo že pisali. Ko je zdaj treba zastaviti pero in opisati vse pestro doživetje ob praznovanju, pa človek ne ve, kje bi prej začel, da bi bralac dovolj živo in prepričljivo podal verno sliko minule sobote in nedelje v Marezigah.

Občinski odbor za proslavo 40-letnice ZKJ je že pred časom poveril našemu partizanu in piscu tekstov iz osvobodilne boja Slovencev Vasji Ocvirku nalogo, naj pripravi dramatizacijo marežanskih dogodkov. Ko je bila ta kronika prelita v igro, se bilo treba najti še ljudi, ki bi jo postavili na oder. Požrtvovalne člane dramske skupine sindikalne podružnice ČZP Primorski tisk pod vodstvom Evgena Frelaha je doletela čast, da so na odru oživili zgodovino in marežanske upornike. Nekaj dni so pridni amaterji skoraj vse noči prebili ob vajah — in vendar ni smelo trpeti dnevno delo pri strojih in mizah. V soboto zvečer pa so se naložili v Koprno na avtobus in se nekoliko v zadregi, ker igra še ni bila popolnoma izdelana, na drugi strani pa opogumljeni zaradi nabito polne dvorane, pojavili na odru pred hvaležno publiko. Po prostoru je zavel dih junaške preteklosti, ki so jo igralci tako živo priklicali v dvorano, da je marsikomu zablestela živa solza v očesu in zdrnila po nagubani koži ali gladkem licu starih in mladih gledalcev. Uporni duh junaka Ivana Babiča in njegovih tovarišev je lebdel v zraku, da je bilo skoraj bolešno

občutili vso veličino njihove žrtve.

Nedeljsko jutro je pozdravilo cele kolone vozil, ki so po prašni cesti brzela navkreber proti Marezigam. Oblekla se je vasica v zelenje in cvetje in pisane zastave, ko da je nevesta, ki sprejema svojega ženina. Pod vasjo je goste sprejemal ponosen napis: »Prvi oboroženi uporniki proti fašizmu vas pozdravljamo!« In so tudi res lahko ponosni na svoje delovne pesti, ki so prve dale fašistom okusiti svojo moč.

Predsednik Miran Bertok govori na slavnostni seji ObLO Koper

Na trgu pred zadružnim domom je goste pozdravil spomenik s še zakritim posvetilom. Obelisk iz blestečega istrskega kamna, ki so ga priskrbeli sosedi Bujčani, se pne deset metrov visoko pod nebo — in skoraj vsa njegova južna stran je popisana z imeni v NOB padlih okoličanov. Globoko se dojmi človeka visoka vrsta vklesanih imen in presečen nemo skloni glavo v njihovo čast — res neznanski je bil krvni davek, ki ga je svoboda terjala od teh istrskih gričev. Babiči, Kozloviči, Krmači, Sabadini in še drugi znani istrski primiki in domača imena — dali so

(Nadaljevanje na 3. strani)

Predragemu tovarišu Titu ob letošnjem Dnevu mladosti za njegov 67. rojstni dan še prav posebno iskrene čestitke, saj letos slavi svoj življenjski jubilej hkrati z jubilejem Komunistične partije Jugoslavije, kateri je neutrudni borec posvetil vse svoje sile in življenje samo. K njemu hitijo danes naše vroče želje, da bi še dolgo v zdravju in moči vodil naš čolnič skozi vse viharje vedno boljšim časom naproti!

ZELJE SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO OLO KOPER

ob letošnjem Dnevu mladosti

Če smo lani za rojstni dan dragega tovariša Tita v Koprno praznovali Dan mladosti nad vse prisrčno, z nepozabnimi prireditvami I. okrajnega festivala telesne vzgoje, na katerega se je iz vsega okraja žarečih lic zgrnilo na tisoče mladink in mladincev, tedaj se tudi letos veselimo, ko bomo znova praznovali praznik mladosti, hkrati pa tudi skupaj s tisočeriimi našimi ljudskoprosvetni-

mi aktivisti tako vedro proslavili 40. obletnico ZKJ.

Okrajni svet Svoboda in prosvetnih društev, ki v ta namen pripravlja množično revijo vseh vej kulturnoprosvetnega dela svojih društev, je s posrečeno zamislilo za takšen način letošnjega praznovanja Dneva mladosti, obenem pa tudi slavnostne obletnice ZKJ, kakor kažejo poročila o obširnih in temeljnih pripravah po

vsem našem okraju, na široko sprostil za ves naš družbeni razvoj tako tipičen, množičen mladostni polet, da lahko spet upravičeno pričakujemo novo, veličastno doživetje, doživetje najbolj zlahtnih dosežkov v delu naših kulturnoprosvetnih društev.

Iskren pozdrav vsem udeležencem I. okrajne kulturnoprosvetne revije v Koprno, katere množičen višek bo brez dvoma prav tisto, kar je dajalo primorskim ljudem vselej, v njihovem boju, ljudski revoluciji in v svobodi pri vseh naporih socialistične izgradnje, včeraj, danes in jutri, toliko vere, poleta in moči — vedra, borbeno in udarna pesem! Stane Skrabar

Vse okrog novih tarifnih pravilnikov

Sprejemanje tarifnih pravilnikov, kolikor gre za nagrajevanje po učinku, ne predstavlja ničesar novega in je pravzaprav samo izpopolnitev in razširitev že obstoječih načinov nagrajevanja. Oblike nagrajevanja so namreč ostale iste: nagrajevanje po času, nagrajevanje po učinku, udeležba na finančnih uspehih gospodarske organizacije in nagrade. Že sedaj so bile v veljavi razne oblike nagrajevanja po učinku, ki so izvirale iz ugotavljanja individualnega in skupinskega učinka ter ugotavljanja količine, kakovosti in štednje v proizvodnji.

V koprskem okraju pa je opa-

ziti, da nekateri člani komisij občinskih sindikalnih svetov in občinskih ljudskih odborov še nimajo popolnoma razčiščenih pojmov o proizvodnosti in storilnosti; nadalje pojem celotnega dohodka, dohodka in čistega dohodka. Različno pojmujejo plačevanje po enoti proizvoda in zato je opaziti v nekaterih osnutkih tarifnih pravilnikov napake. Kljub tem pomanjkljivostim pa lahko ugotovimo, da je uspelo mobilizirati gospodarske organizacije za kar najbolj temeljito sestavo tarifnih pravilnikov, pa čeprav se po drugi strani kaže, da so marsikje posvetili več po-

zornosti reševanju tehničnih vprašanj ter se posluževali formalnih in administrativnih ukrepov, a pri tem prezrli politični moment, ki ga ostvarja ta trenutno osrednja politična akcija sindikalnih organizacij. Se vse premalo je čutilo sodelovanje vseh zaposlenih pri razpravljanju o osnutkih tarifnega pravilnika. Zato se tudi marsikateri delavec še vedno ne zaveda dovolj svoje odgovornosti pri doseganju proizvodnih uspehov gospodarske organizacije, v kateri je zaposlen.

Se je čas, da bi člani delovnih kolektivov do 31. maja temeljito razpravljali o osnutkih tarifnih pravilnikov, saj so bili že dani na vpogled. Delovni kolektivi naj ob proučevanju teh osnutkov tudi razmislijo o možnostih povečanja proizvodnje, posebej pa še o možnostih najrazličnejših oblik nagrajevanja po učinku na tistih delovnih mestih, kjer še ni uvedena takšna oblika nagrajevanja. Razumljivo je, da je težnja po takojšnjem uveljavljanju tarifnih pravilnikov prav tako utemeljena (Nadaljevanje na 3. strani)

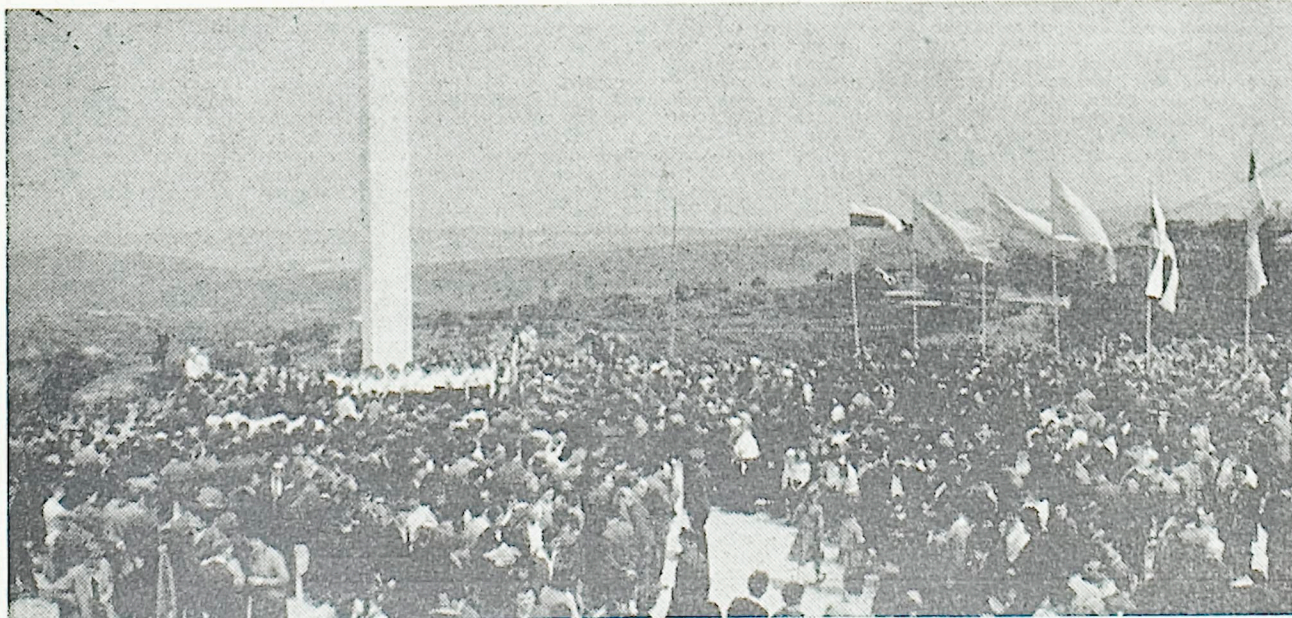
Republiški ljudski poslanec za koprsko okolico Branko Babič govori ob odkritju spomenika v Marezigah minulo nedeljo

Predstavniki koprskje okraja pri Titu

Minuli teden je bila na obisku pri predsedniku Titu v Beogradu delegacija koprskje okraja. V delegaciji so bili predsednik Okrajnega odbora SZDL Albert Jakopič-Kajtimir, predsednik OLO Koper Albin Duje, podpredsednik OLO inž. Peter Aljančič, direktor tovarne motornih koles TOMOS Franc Pečar in predstavnik italijanske manjšine, direktor tovarne Mehanotehnika iz Izole Nerino Gobbo. Predsednik Tito se je z našimi tovariši zadržal nad uro in pol v prisrčnem razgovoru, ki mu je prisostvoval tudi generalni sekretar predsednika republike Leo Mates. Med

sprejemom so naši predstavniki informirali predsednika Tita o gospodarski, politični in kulturni problematiki našega okraja. Velik del razgovora je veljal tovarni TOMOS, govorili pa so med drugim tudi o izgradnji in perspektivah koprskje tovarne pristanišča, o razvoju kmetijstva na našem področju in še nekaterih vprašanjih. Predsednik Tito je pokazal živahno zanimanje zlasti za razvoj in probleme TOMOS s posebnim ozrom na nove možnosti izvoza naših izdelkov v države, s katerimi je naš predsednik navezal prijateljske stike ob svojem zadnjem potovanju v tujnino.

Z nedeljskih slovesnosti in proslav v Marezigah nad Koprno: zaključek slavnostnega programa ob odkritju spomenika prvim upornikom proti fašizmu in padlim borcem NOB

Vse okrog tarifnih pravilnikov

(Nadaljevanje s 1. strani)
na in zaželena, kot je zahteva po njegovi objektivnosti. Tarifni pravilnik ne sme biti le mrtva črka na papirju, temveč živa sila, ki bo dala vzpodbudo za nadaljnje delo.

Doslej je bil Okrajnemu sindikalnemu svetu predložen zaradi podelitve soglasja le osnutek tarifnega pravilnika tovarne furnirja in vezanih plošč Javor Pivka, katerega je pa OSS podjetju vrnil v javno razpravo in izpopolnitev zato, ker predvideva zvišanje tarifnih postavk v povprečju ne kot posledico večje prizadevnosti pri delu in novega načina nagrajevanja po učinku, pač pa kot koriščenje raznih olajšav, ki jih je podjetju dala skupnost. Razne gospodarske organizacije so osnutek tarifnih pravilnikov dale v javno razpravo šele zadnji dan predvidenega roka, ker so do zadnjega težile po vsklajevanju s tarifnimi pravilniki sorodnih podjetij. Rok za objavo pravilnikov pa so prekoračile le nekatere manjše gospodarske organizacije, ki koristijo pavšalni obračun; in za katere ne veljajo predpisi o pripravljalnem postopku.

Komisije, ki so doslej že pregledale več osnutkov tarifnih pravilnikov, ugotavljajo, da so gospodarske organizacije znatno zvišale število delovnih mest, ki so plačane po učinku. Ze samo ta ugotovitev je zelo razveseljiva, po drugi strani pa narekuje intenzivno nadzorovanje dela po učinku v posameznih gospodarskih

organizacijah, ker ne smemo dopustiti, da bi nagrajevanje po učinku ostalo na mrtvi točki. Mnoga podjetja so smatrala pripravljalni postopek in ekonomsko dokumentacijo samo kot neko predpisano obveznost in ne kot osnovo za izdelavo tarifnega pravilnika. Zaradi tega so izdelala najprej tarifni pravilnik, ekonomsko analizo pa prilagodila višini predvidenih tarifnih postavk. Graje vredno je tudi to, da so čisti dohodek, namenjen kritju osebnih dohodkov po tarifnih postavkah in nad njim, skušale zagotoviti tako, da bi povečali razlike v ceni, pri tem pa so predvideli tudi pavšalno znižanje stroškov, ne da bi upoštevali njihovo upravičenost. Ugotovljeno je tudi, da je letos razmerje čistega dohodka med skladi in osebnimi dohodki enako lanskoletnemu, pa čeprav bi bilo marsikje možno to razmerje izboljšati v korist skladom. Dalje: nekatera podjetja v glavnem stremijo za povečanjem tarifnih postavk in skušajo izkoristiti maksimalno možnost doseganja čistega dohodka za njihovo kritje. Lahko pa se jim zgodi, da bo povišanje tarifnih postavk zaradi prenizkega

čistega dohodka zaviralo možnost uveljavljanja plačevanja po učinku. Pokazala se je tudi težnja po povečanju števila delovnih mest z višjo kategorizacijo, kar bo vplivalo na povečanje mase minimalnega osebnega dohodka, s tem pa bo sorazmerno prikrajšana skupnost zaradi znižanih družbenih dajatev.

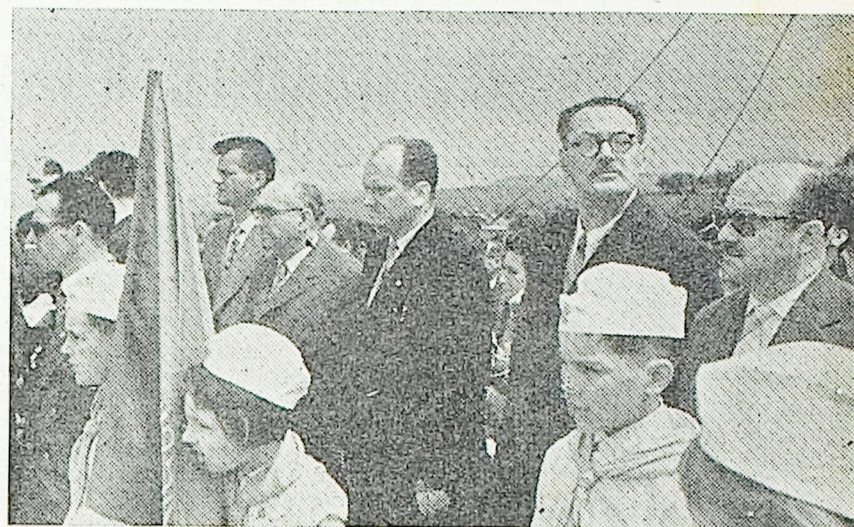
Še dober teden dni je časa, da člani delovnih kolektivov ter politični in oblastni organi občin in okraja poskrbijo za dokončno in temeljito izdelavo tarifnih pravilnikov in da preprečijo nominalno povišanje tarifnih postavk brez povečanja delovne storilnosti.

Iz njihove krvi - novo življenje

(Nadaljevanje s 1. strani)

svoja življenja za ljubljeno domovino in svobodo, za pravico prostora pod soncem, za lepšo bodočnost svojih bratov in sestra, svojih otrok — za bodočnost, ki je sami niso učakali. Njihova kri je napojila partizanska bojišča po vsej Jugoslaviji in zapečutila bratsko skupnost vseh naših narodov. Svetlil in živ pa bo njihov spomin za vse čase odseval z belega istrskega kamna v Marezigah.

Po okoliških gričih je pokalo že navsezgodaj, da je bilo kaj. Naši vojaki in mladinci predvojaške vzgoje so uprizorili partizanski napad na Marezige. Od vseh strani so pritisnili v vas. Po uspešno opravljeni vojaški operaciji so se postavili v vrsto pred zadrudnim domom. Pripravili so se za pregled in raport predsedniku občinskega ljudskega odbora Koper Miranu Bertoku. Ta pa je pred tem še sprejemal in pozdravljal došle goste od vsepovsod in vabil na svečano sejo v zadrudno dvorano, kamor so se po opravljenem raportu zgrnili vsi občinski odborniki in povabljeni gostje. Med njimi je predsednik Bertok ob začetku seje pozdravil člana Izvršnega komiteja CK ZKJ Franca Leskoška-Luko, člana CK ZKJ in sekretarja OK ZKS Koper Alberta Jakopiča-Kajtimira, predsednika OLO Koper Albina Dujca, ljudskega poslanca

Med drugimi gosti se je nedeljskega slavja v Marezigah udeležil tudi član Izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek-Luka

kom in jih pripravljale na jutrišnji boj.

Ko je prišel tako željno pričakovani dan, so udarili stari in mladi, ženske in moški. Svet še ni videl tako enodušnih ljudi, kot so se zgrnili na Primorskem in v Istri okrog svoje Partije. Reka upora je strahotno narasla, preplavljala, potapljala in odnesla sovraga z rodne zemlje, kot je to prerokoval v trenutku navdiha goriški pesnik.

Takole je pravil tovariš Babič: »Poziv KPJ na oboroženi upor je primorsko ljudstvo našel pripravljeno in enodušno je sledilo temu klicu. Slovenska Istra, vsa Primorska je zagorela v mogočen plamen upora. Ni bilo izdajalca med nami. Izpričali smo svojo voljo za priključitev k Jugoslaviji — domovini svobodnih in enakopravnih narodov, svobodnih in enakopravnih ljudi.«

Govoril je še o doseženi zmagi, o gospodarski obnovi in življenju po vojni, nagli poti v novi svet, ki pravičneje reže kruh svojim prebivalcem. Ta pot sicer ni gladka in zahteva od nas hudih naporov, je pa naša in samo naša in vemo, da nas pelje v lepše življenje. Učimo se, delamo in upravljamo, da bi zgradili po novem življenje, kakršno je nam všeč in prav. Čaka nas še veliko dela, imamo pa lepe možnosti, ki jih bomo že znali prav obrniti, ker se ne bojimo dela. Zraven pa odpiramo svoje srce vsem tistim, ki nam v zameno dajo odkritega čela pošteno besedo. Radi smo prijatelji vsem sosedom in vredno pri tem je prav to, da sloni ta želja na naši moči in ne na ponižni slabosti. Na odprti meji kažemo vsemu svetu, kakšen naj bo človek s človekom. »Pred nami je svetel in lepši jutrišnji dan. Od nas, od našega dela in ustvarjanja je odvisno, kako si bomo hitreje in boljše ustvarili še lepšo prihodnost,« je zaključil govornik.

Po slavnostni seji se je tisočglava množica zbrala in zgnatla

Predsednik ObLO Koper Miran Bertok sprejema raport komandanta postrojenega odreda JLA in predvojaške vzgoje na nedeljskih slovesnostih ob odkritju spomenika v Marezigah

okoli spomenika k njegovemu odkritju — kot pisan mozaik prelestnih pastelnih barv je bila videti z balkona zadrudnega doma, kjer so se trli novinarji, fotografi in radijski reporterji s tehnikami in gostinci vmes. Ob zakritem spomeniku pa je predsednik občinskega odbora za proslavo 40. obletnice ustanovitve KPJ Rado Pišot-Sokol začel slovesnost, objavil program in dal nato besedo ljudskemu poslancu Branku Babiču. V širokem orisu zgodovinske pogojenosti marezigskih dogodkov je tovariš Babič priključil v spomin tedanje čase, boje in neuklonljivo silo človeškega hotenja po boljšem življenju. Ta sila je postala mogočna reka, ko jo je združila in usmerjala zavestna moč organiziranega delavskega gibanja. Navdajala je z upanjem naše ljudi tudi v časih najhujšega fašističnega terorja, ki je požgal slovensko tiskano besedo, govorjeno pa pregnal za zidove obubožanih selišč, kjer so jo matere šepetale svojim otro-

Predsednik občinskega odbora Zveze borcev Pavle Korelec je nato odkril spomenik in ga izročil v varstvo vaščanom. Vznožje spomenika so prekrili številni venci. Igrala je godba, odred JLA je izstrelil častno salvo, peli so pevci koprške Svobode in učiteljskišnice. Za konec še internacionalno.

Še veliko bi veljalo povedati. O izredni organizaciji prireditve. O požrtvovalnih vaščanih, ki so dali okrog pet tisoč ur prostovoljnega dela za postavitev spomenika in ureditev njegove okolice. O duši tega dela, Brunu Sabadinu. Vse o ponosnih potomcih prvih upornikov proti fašističnemu nasilju. Prav gotovo se bom komu zameril, ker v pičlem prostoru še zdaleč ne morem povedati vsega, kar bi rad in kar bi bilo prav.

Lahko bi še pravil o aktivistu Iskri, ki je spravil tovariša Luko v dobro voljo, ko ga je pozdravil kot prvega slovenskega poveljnika partizanov. Morda le še beseda — niti ploha mu ni škodila — pa še o ponovitvi »Upora pred zarjo« — in tako je zatonil tudi ta dan. Srečen za vse one, ki so ga s srcem doživeli in ga ohranili v njem.

Rastko Bradaškja

Nabradba

53 RIBIŠKIH LADIJ — JADRNIC BO DOBAVILO podjetje Brodoinpeks Zdrženim državam Amerike. Ze sedaj pa to podjetje gradi 20 jadrnic — ribiških ladij korčulanskega tipa, ki jih bodo v kratkem izročili ZDA.

IZDELANIH JE ZE 20 DEFEKTOSKOPOV, ki jih bodo uporabljali za raziskavo kakovosti industrijskih proizvodov z uporabo radioizotopov. Nekaj defektoskopov smo že izvozili na Poljsko, izdeluje jih pa podjetje »Energoinvest« v Sarajevu.

SE 30 TISOČ HA POVRŠIN JE PREDVIDENIH ZA NAMAKANJE, od tega več kot 16 tisoč ha v Vojvodini, 12 tisoč ha v osrednji Srbiji in skoraj 2 tisoč ha na Kosovem in Metohiji. Približno polovico teh kmetijskih površin je last družbenega sektorja, ostalo pa last privatnikov.

Pred spomenik so številne organizacije in posamezniki položili veliko vencev in s tem počastili spomin padlih upornikov proti fašizmu in borcev NOB. Na sliki: člani sekretariata OK ZKS Koper z vencem okrajnega komiteja ZK

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Razvoj koprškega okraja

Kmetijstvo premalo sega po kreditih in je glede tega daleč na zadnjem mestu, čeprav bi moralo biti glede na velike potrebe na prvem!

Poročali smo že o ugodnem razvoju našega gospodarstva v celoti, nismo se pa dotaknili posameznosti, zlasti ne posameznih okrajev, v prvi vrsti ne koprškega. Znani so podatki za letošnje prvo četrtletje, ki so tudi nekako merilo za nadaljnji razvoj s tem, da moramo že takoj v začetku ugotoviti, da kaže letošnji gospodarski razvoj veliko enakomernost. To pa tudi pomeni stabilizacijo razmerij v našem gospodarstvu, kar daje jamstvo za dosego predvidenih nalog tako po letnih kot po perspektivnem načrtu.

Predvsem moramo ugotoviti, da so letošnji denarni prejemki gospodarskih organizacij v koprškem okraju dosegli lanskoletno mesečno povprečje. Čeprav so za spoznanje nižji, to še ne pomeni nekaj negativnega, ker se bo prav v koprškem okraju pokazal rezultat v tem pogledu šele nekoliko kasneje, ko bo začela obratovati s polno zmogljivostjo zlasti tovarna »TOMOS«. Pri tem je treba omeniti, da se je prav koprski okraj v tem času lotil in v glavnem tudi uspel pri sanaciji nekaterih podjetij, ki so bila zaradi objektivnih vzrokov v precejšnjih finančnih težavah.

Skupno so se kratkoročni krediti gospodarskih podjetij po stanju 31. III. 1959, ko so znašali okoli 7,43 milijarde nekoliko dvignili v primerjavi z 31. XII. 1958,

ko so dosegli višino 6,6 milijarde. V tem se kaže povečana gospodarska aktivnost, kajti novi principi odobravanja kratkoročnih kreditov ne dopuščajo prevelike širine v tem pogledu, temveč bolj nasprotno, to je zoževanje kreditov na čim bolj realne meje. Omeniti pa moramo, da se je sorazmerno zelo malo povečal sklad obratnih sredstev koprških podjetij in to komaj za kakih 100 milijonov in je dosegel višino 3.302 milijonov, to je polovico tega, kar znašajo ostali kratkoročni krediti. Vsekakor bo treba pri gospodarskih organizacijah bolj skrbeti za večanje sklada obratnih sredstev, saj pomeni ta sklad istočasno njihovo večjo neodvisnost.

V tej zvezi naj omenimo, da uživa v koprškem okraju največ kreditov za obratna sredstva trgovina in gostinstvo in to nad 3 milijarde, dočim ima industrija brez sklada obratnih sredstev nekaj nad 1,7 milijarde takih kreditov, vse pod datumom 31. III. 1959. Zelo skromno pa črpa kredite kmetijstvo, kar je bilo že ponovno ugotovljeno, saj stoji z nekaj nad 200 milijoni sklada obratnih sredstev in kreditov skoro na zadnjem mestu. Spričo velikih potreb ta številka ni v nobenem sorazmerju z njimi.

Potrošnja za investicije v osnovna sredstva se odvija normalno in v skladu z lanskoletnim

razvojem. Ta je zlasti močna v prometu in pa v stanovanjsko komunalni dejavnosti, kakor je bilo tudi lani. Nekoliko zaostaja navedena potrošnja v industriji in rudarstvu. Značilno pa je, da so v letošnjem prvem četrtletju dohodki tako okrajnega kot občinskih ljudskih odborov presežali izdatke. Padec pa kažejo v primerjavi z lanskim decembrom prejemki prebivalstva in so dosegli višino 756 milijonov v primerjavi s 466 milijoni ob koncu decembra lani. Seveda je to razumljivo, ker se v decembru dele nagrade, premije in drugo.

Naj končno še omenimo stanje hranilnih vlog, ki so dosegle konec marca letos 680 milijonov ali zopetni porast za skoro 260 milijonov v primerjavi s koncem lanskega leta. Samo za 15 milijonov pa so v istem času narasli potrošniški krediti in so dosegli višino 265 milijonov.

Koprski okraj se industrializira in pomeni porast industrije zanj tudi v pogledu plač vedno važnejšo postavko. Industrija je namreč izplačala v marcu letos četrtino vseh plač, pri tem moramo v ta okvir šteti še gradbeništvo, promet, trgovino in gostinstvo in druge dejavnosti družbenega sektorja tako, da je koprsko gospodarstvo družbenega sektorja udeleženo pri prejemkih prebivalstva s tremi četrtinami vseh prejemkov istega.

DELOVNA ZMAGA STANOVANJSKE SKUPNOSTI IV. MESTNE ČETRTE V KOPRU

Lepo urejeno otroško igrišče

V IV. koprski mestni četrti, v Bošidragi, ki jo na splošno imenujejo »proletarska četrt«, so v petek, 15. t. m., slavili trojni praznik: občinski praznik, otvoritev otroškega igrišča in končno delovno zmago v počastitev 40-letnice KPJ. V imenu stanovanjske skupnosti IV. mestne četrti, v imenu odbora SZDL in vseh organizacij te četrti je vse zbrane pozdravil predsednik izvršnega odbora te četrti Drago Vrhovec. Iz njegovega govora povzemo nekaj zanimivih podatkov, ki osvetljujejo prizadevno delo te stanovanjske skupnosti.

Že na svojem ustanovnem zboru 31. julija 1958 si je stanovanjska skupnost IV. mestne četrti zadala nalogo, da bodo poleg pralnice in šivalnice zgradili še otroško igrišče. Izbrali so komisijo, ki se pa marsikomu ni zdelo primerno: Bošidrago v Izolanskih vratih, kjer je bil ogromen kup razvalin in kjer je bilo razen smetišča še leglo raznovrstnega mrčesa, kar je vse predstavljalo končno cestno prometno oviro. Tako je bil namen dvojen: zgraditi igrišče in obenem odstraniti vse, kar je kvarilo videz te četrti. Dne 22. aprila letos so prostovoljci prvič zasadili krampe in lopate, da bi odstranili 200 m³ razpadajočega zidu in razvalin in da bi teren splanirali za otroško igrišče. Delali so vztrajno in neutrudljivo, brez vseh denarnih sredstev in kakršnekoli zunanje pomoči. Ko so odstranili ruševine, je bilo treba organizirati nadaljevanje: tekanje, prošnje, telefonski pogovori, osebne in pisemne intervencije in uspeh je bil zagotovljen. Podjetji »Gradis«

in »Gradbenik« sta dali brezplačno cement, »1. maj« apno, pesek so prostovoljci sami sejali. Pozneje je priskočilo na pomoč še podjetje »Slavica« in pomagalo pri rušenju in ureditvi zidu v Ribiški ulici. Potem so člani SZDL na množičnem sestanku sklenili, da bodo s prostovoljnimi delom v počastitev 40. obletnice KPJ pomagali pri podiranju zidov in urejevanju igrišča. Sodelovalo je 11 organizacij, ustanov in podjetij. Vsi skupaj so prispevali 1375 ur prostovoljnega dela. Prvo mesto med njimi zavzema organizacija LMS Dijaškega doma, dalje LMS Slovenske gimnazije, osnovna organizacija ZK Ribiške ulice, SZDL IV. četrti, Zavod za komunalno dejavnost, Industrijska kovinarska šola, osnovni organizaciji ZK Cankarjeve ulice in »Deteljice«, združene gostincev, obrtna delavnica in Rotovi, Cankarjevi in Ribiški ulici, ureditve v Bošidragi v podaljškem igrišču in končno posipanje ceste v Izolanskih vratih. S številko bi to delo

lahko izrazil tako, da bi rekli, da so skupno premetali, porušili in deloma odvozili okrog 500 m³ materiala.

Vse to veliko delo so začeli zavodni člani stanovanjske skupnosti brez vseh finančnih sredstev in ko je ObLO Koper uvidel njihovo dobro delo in velike napore, jim je odprl račun, iz katerega so porabili 145.000 dinarjev za razna zidarska in obrtniška dela ter za manjkajoči material. Vrednost vseh del, ki so jih opravili na igrišču, pa cenijo na vrednost nad milijon dinarjev.

Po tej novi delovni zmagi si je stanovanjska skupnost IV. četrti zadala ponovno dve novi in težki nalogi: otvoritev mlekarne in čevljarke delavnice.

Pionirji, cicibani in matere so se zahvalili vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da so dobili otroci »proletarske četrti« prijazen in skromen kotichek za brezskrbno zabavo in krepitev svojega zdravja. Igrišče je opremljeno s štiriimi gugalnicami, peskovnikom, drevesom za plezanje, širokimi cementnimi cevmi in tremi klopami. Veliko vredno pa je tudi to, da bo na igrišču stalen nadzor odrasle osebe.

Po svečani otvoritvi igrišča je bil kratek kulturni program, pri katerem so sodelovali pionirji s petjem in recitacijami, godbi na pihala koprške Svobode in Tomosa ter tamburaški zbor Industrijske kovinarske šole.

Junaštvo istrskih mladink

Kako sta padli na Križišču pri Kopru 1. maja 1944 skojevki **MARIJA SEGULIN** iz Povžana in **AKVILINA BEMBIČ-ZDENKA** iz Loparja

Bilo je na predvečer 1. maja 1944. Hribi Slovenske Istre so bili osvetljeni od kresov in raket. Od vsepovsod so odmevali strelji in pokale bombe, ki so oznanjali, da se Slovenska Istra pripravlja na praznovanje 1. maja.

Mladina Slovenske Istre si je poleg drugega zadala tudi nalogo napisnih akcij po glavni cesti, ki vodi iz Trsta proti Kopru. Zbrali so se. »Pojdimo«, je vzkliknila Mira, ko je ginjena opazovala vso to krasoto. »Na akcijo gremo, naj tudi fašisti v Kopru vedo, da je jutri naš veliki praznik. Izginila je s tovarišicami na njeno najljubše delo. Ni bila sama, vsa mladina je bila na podobnem delu. Dve tri sta se pomikali temni senci po glavni cesti proti Kopru. Kakor zvezdnato nebo je postajala cesta za njima. »Se eno križišče«, je zašepetala.

tala. Počasni, neslišni koraki so se bližali najnevarnejši točki. Znova in znova sta pomakali čopič v rdečo barvo in tiho nadaljevali z risanjem zvezd in pisanjem tistih besed, ki so jima bile najdražje. Se zadnje poteze in tedaj je zaregljala sovražna strojnica in Mira je obležala zadeta od krogle poleg mrtve tovarišice Zdenke. Ni izdala bolečim krutim fašistom, krepko je tiščala v pesti čopič, ko je z nasmehom na ustih umirala sredi tistih gesel, za katerih uresničenje se je borila že dve leti.

Prijeten vonj pomladnega dne se je širil v čistem majskega zraku. Lahek veter je prinašal oddaljena glasova. Tu in tam je še počila bomba, na progi mina, v daljavi se je zrušil most. Močno je zahreščalo, ko so ob glavnih cestah pod sekirami mladincev in mladink padali telefonski in telegrafski drogovi. Zadnji ogorki kresov so osvetljevali obrise gričev, ko je ugašalo življenje Mire in Zdenke sredi pisane ceste. V srcih mladincev in mladink, ki so se vračali s svojega dela, pa je vstajala nova, še trdnejša volja, nov polet, nov pogum, s katerim bodo nadaljevali borbo, da maščujejo kri tistih, ki so dali življenja domovini, da ustvarijo vsemu narodu srečnejše dni. M. M.

— KOTIČEK ZA STARŠE —

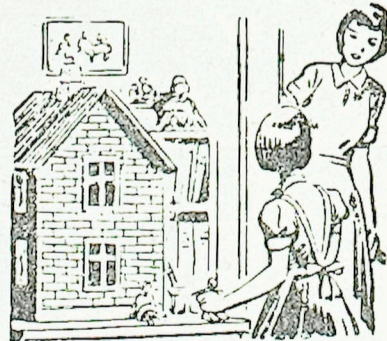
Ne tako... ampak tako

Mati: Daj, takoj nehaj z igro. greva...

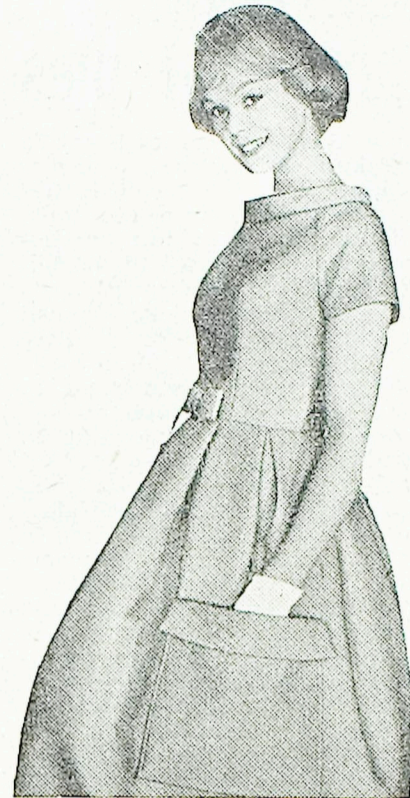
Dekletce: Počakaj malo, mamica, samo da pospravim vse pohištvo v hišo. Veš, punčka...

Mati: Slišala si, kar sem rekla. Ne bom te čakala niti sekunde!

Mati: Lepo pospravi svoje igrače in ko boš gotova, greva malo na sprehod. Ko pa se vrneva domov, boš lahko nadaljevala z igro, seveda če boš ubogala in ne boš predolgo gledala po izložbah nove igrače. Kajti če bova pozni, ne boš imela več časa za igranje...

Nikar ne zahtevajte od otrok, da v hipu nehajo s svojo igro in puste svoje ljube igrače. Kar presodite sami po sebi, da se prav tako težko ločite od stvari, ki so vam pri srcu in ki vas zanimajo. Zato je bolje, da jim daste za to nekaj časa in da jih tudi pustite, da v miru pospravijo

Čedna poletna obleka, ki ima oprijet život z letos zelo modernim ovratnikom in široko krilo z velikimi žepi

Novo revije

»SODOBNO GOSPODINJSTVO ST. 3

Izšla je tretja letošnja številka »Sodobnega gospodinjstva«. Uvodoma prinaša poročilo o uspehih ene najbolj razvitih ljubljanskih stanovanjskih skupnosti. Da je mogoče uvesti pouk gospodinjstva tudi ob skromnih pogojih, je razvidno iz članka o potoku gospodinjstva na osemletki v Loškem potoku. Tudi ta številka prinaša v nadaljevanju navodila za kuhanje in pečenje na električnem štedilniku, v članku o Zavodu za širjenje elektrifikacije podeželja pa bomo o lepih uspehih vzornega centra v Vidnu ob Ščavnici.

V prispevku o ureditvi otroške sobe bo našel marsikdo napotilo za ureditev otroškega koticheka v stanovanju. Zlasti žene, ki rade same šivajo, bodo vselej praktičnih modelov otroških oblek. V tej številki najdemo tudi zanimiv članek o kopanju otrok. S področja prehrane prinaša ta številka obširnejši članek o kvarih živil in članek o kuhinjskih začimbah. Sledijo recepti za pripravo jedi iz kuhane govedine, za večerje v menzi in za prehrano otrok in mladine. Ob koncu prinaša revija še navodila za pletenje, članek o cvetlicah na oknu in balkonu ter odgovore na razna vprašanja bralcev.

»SLOVENSKI JADRAN«

v vsako hišo

Slovenskega Primorja!

Kje uporabljamo začimbe

Baziliko — dodajamo solati, juham, mesnim jedem in ribam.

Janež — uporabljamo kot dišavo pri pecivu in kruhu.

Kapre — so začimbe za omake, mesne jedi in jajčne omake.

Krebuljice — svežo, dodajamo v majhni količini solatam, jajčnim jedem in surovi hrani.

Kumina — je vsestransko uporabna. Dodajamo jo kruhu in pecivu, sirom, skutli, mesnim jedem, svežemu kislemu zelju.

Koper — svež, dobro sesekljan zelo izboljša okus solatam in omakam, ribjim in jajčnim jedem pa tudi kumarom in surovi hrani.

Cimet — rabimo za dišavo pri pecivu, predvsem medenem, ter pri kompotih, čežanah in nekaterih mesnih omakah.

Brinove jagode — dodajamo mesnim in ribjim jedem.

Drobnijak — svež, droben sesekljan, daje pikanten okus raznim namazom

iz skute, sira in presnega masla, juham, solatam in surovi hrani.

Lustrek — svež ali suh, dodajamo omakam in juham.

Lovrov list — dajemo v marinirane mesne jedi in omake.

Majaron — uporabljamo pri mesnih jedeh in omakah.

Melisa — ima prijetno aromo in daje kiselkast okus omakam. Dodajamo jo tudi solatam in surovi hrani.

Muskatni oreh — nam rabi kot začimba k omakam ter zelenjavnim in nekaterim drugim juham.

Peltran — svež, je začimba za solate in omake. Z njim izboljšamo okus sirovim nadevom. Sesekljan v kisu daje zelo prijeten okus solatam in majonezam.

Zelen peteršilj — droben sesekljan, dodajamo juham, mesnim in jajčnim jedem, solatam in različnim emokom. Uporabljen je skoraj v vseh slanah jedeh. Dodajamo ga, ko je jed že gotova, razen pri emokih in mesnih jedeh.

Popper — je začimba za mesne jedi, omake in zelenjavo. Ne preveč!

Paprika — rdeča in sladka, je pri nas že zelo udomačena in priljubljena. Uporabljamo jo za začimbo k omakam, golažem in juham, k solatam in sirom.

Setraj — uporabljamo svež ali posušen kot dodatek stročjemu fižolu in stročnicam sploh ter raznim omakam.

Timian — dodajamo mesnim jedem in omakam pa tudi klobasam.

Vanilja — je zelo priljubljena v pecivu in raznih kremah.

Zelena — listi, je dodatek za juhe in omake.

Zafran — dodajamo pecivom in mesnim juham.

Zajbelj — svež ali posušen se dobro prilaga mesnim jedem, perutnini in ribjim jedem, solatam in surovi hrani.

Zbice — dajejo prijeten vonj in okus predvsem pecivu, kompotom, sladkim omakam in kuhanemu vinu. (Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

Kaj bi kuhala?

PONAREJENA POTICA

Kvašeno testo, 2—3 žlice kaka, 2—3 žlice mleka, 2 žlici sladkorja; margarina ali surovo maslo, sladkor, cimet.

Preprostejše ali finejše kvašeno testo stepemo in razdelimo na dva dela. K prvi polovici vtepemo kakao, dobro umešan v hladnem mleku, in dodamo še sladkor; testo še malo stepemo in pustimo vzhajati vsako polovico za sebe.

Vzhajano belo in kakaovo testo pomažemo z raztopljenjo margarino ali surovim maslom, ga potresemo s sladkorjem, zmešanim s cimetom, nakar položimo obe roki pod prt razvaljanega testa in le-tega prevrnemo na obe strani. Testo zavijemo kot običajno za potice in ga položimo v pomaščen pekač. Ko je vzhajano, ga pečemo približno tri četrt do 1 ure.

RAZVESELJIVE NOVOSTI ZAGREBSKIH TOVARN

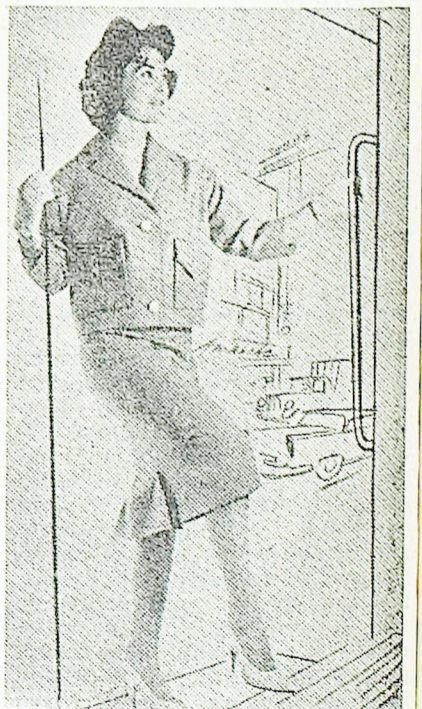
Blago, tapete in nogavice

Med novostmi letošnjega Zagrebškega velesejma je gospodinjstvo zlasti razveselilo blago, ki se ne mečka, zapirajte tapete, ki jih lahko sami nalepimo in peremo, ter končno nogavice, za katere trdijo, da so trajne.

Baje bo zagrebška industrija (Tvornica za pomočnu industriju) že letos poslala na tržišče blago, ki se ne bo mečkalo in tudi ne krčilo pri pranju. V ta namen bodo blago apretirali na posebnih strojih, in sicer bombažne in balonske tkanine ter popelin. Seveda se za to novost zanima tudi konfekcijska industrija.

Drugi nov proizvod (Tovarna Lipamil) pa bodo papirnate tapete, ki jih bomo lahko nalepili na steno in po potrebi brisali z mokro krpo. Izdelovali jih bodo v več vzorcih in barvah.

In zadnja razveseljiva novost so nogavice, ki se ne bodo trgale, izdelek tovarne Jadran. Še posebno prednost teh nogavic bo, da se luknjica na njih ne bo širila in jih bo mogoče lepo popraviti. Po načrtu bodo izdelovali prvva 3000 parov nogavic na mesec, pozneje še več. Cena nogavicam bo 1250 dinarjev.

Dvodielna obleka s tričetrtinskim rokavi bo za večere in deževne poletne dni še vedno dobrodošla. Izberite pa si zanjo tanjšo blago

Izkoriščanje vulkanskih sil

Vulkani so zasilni oddušnik naše Zemlje oziroma tekoče magme v njeni žareči notranjosti. Gorje, če bi jih ne bilo! Človeški um je pričel izkoriščati tudi te nevarne sile. Med prvimi je prevotil tanko zemeljsko skorjo vulkanskih tal v gornjeitalijanski dolini Lardarello. V so- parni »peklenski dolini« so podjetni inženirji zajeli zemeljsko paro in jo vpregli v koristno delo. Zamotane merilne naprave opozarjajo teh- niki na vse vulkanske spre- membe. Stalna kontrola je nujna. Prvi uspehi so inženirje opogumili in zdaj bodo 2000 m globoko pod večnim

ledom na Groenlandiji na- vrtali zemljo, ki jim obeta več sto stopinj parne moči. Tudi na Rossovem otoku v Antarktiki nameravajo zemeljsko toploto vulkanskih slojev izrabiti za možnost stalnega naseljevanja.

Na sliki je model rečnega ekspresa na Volgi »Sovjetska zveza«, napravljen v Leningradu, preden so ga poslali na razstavo v New York. Model je sestavljen iz 70.000 delčkov. Je popolnoma elektrificiran. S pritiskom na gumb miniaturne svetilke razsvetlijo vse prostore na ladji. Posebnost je lepo urejena ki- no dvorana na ladji, kjer majcena aparatura projicira na platno kadre iz cvetnega filma

Mulatka na gornji sliki, 22-letna Marpessa Dawn iz ZDA, hčerka nekega Filipinca in ameriške črнке, je ena izmed igralk, ki so ji na festivalu v Cannesu najbolj ploskali. Igra glavno vlogo v francoskem filmu »Črnski Orfej«, ki ga je Marcel Camus posnel v Braziliji

DRIVE-IN

(Drajvin) pomeni gostilno ali trgovino za avtomobiliste, kjer jim zaželeno prinese kar v avto. Pomeni pa tudi kino za avtomobiliste na prostem. Nič koliko jih je že široj po Ameriki, imata jih pa tudi Avstrija in Južna Afrika. Na prostranem parkovnem prostoru, ki lahko sprejme do tisoč avtomobilov, je nameščeno ogromno projekcijsko platno v izmeri 40 x 20 m. Čim pri blagajni odšteje vstopnino, zapelje avtomobilist v »kino«. S količka sname zvočnik in ga obesi na avtomobilsko okno, nato se udobno zlekne na blazine in predstava se prične. Da pride med filmskim pred- vajanjem tudi želodec do svojih pravic, je na zvočnikovem kolu pritrjena posebna naprava, ki s svetlobnimi znaki vsak čas lahko prikljiče natakarka.

VULKANSKA OCEANA

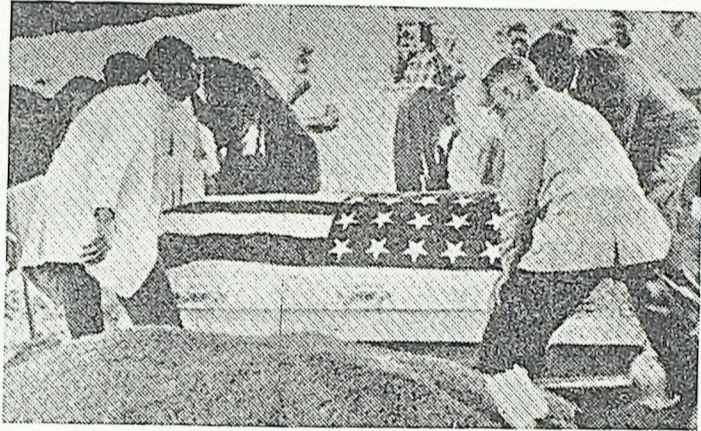
Doslej je prevladovalo mnenje, da je dno Indijskega in Tihega oceana povečini ravno ali rahlo nagubano. Geofizikalno leto je pokazalo ravno nasprotno sliko. Na treh antarktičnih vožnjah so znanstveniki sovjetske raziskovalne ladje OB ugotovili, da je do tri četrtine raziskanega globokomorskega dna sam gorati svet z znatnim vulkanskim podudarkom. Močno razgibano morsko dno je pokazalo več do 3000 m visokih vulkanov, posuto pa je z vulkanskimi usedlinami, sloji pepela, vulkanskim steklom in ostanke vulkanskih kamenin in rud.

5000 LET STARA RIBIŠKA MREŽA

V Satrupholnerskem močvirju v severozahodni Nemčiji so med arheološkim izkopavanjem našli na 5000 let staro ribiško mrežo ter jo srečno spravili na dan. Po izjavi vodje izkopavanja je to doslej najstarejša najdba tovrstne mreže v Evropi. Kot material zanjo so ribičem po vsem videzu služila rastlinska vlakna, ki so jih sple- tali v velike zanke.

Sto let stara ameriška čr- nka Dollie Johnson iz Pitts- burgha v ZDA je hotela svoj jubilejni rojstni dan na vsak način praznovati v zraku. V ta namen se je zbasala kar v reaktivno le- talo in na njegovih krilih opravila izpit svoje življenjske trdnosti. Prisrčne čestitke!

V zadnji številki smo že poročali, da so rasni nestrpnosti v Poplarville v ZDA ugrabili iz jetniške celice Charlesa M. Parkerja, ki je bil osumljen napada na belo žensko. Ugrabitelji so ga linčali in njegovo truplo vrgli v reko, kjer ga je našla policija. Parkerju so priredili državni pogreb, kar pa ne izbrše dejstva, da vlada v sicer vi- soko razviti in civilizirani državi divjaške navade in primitivna surovost

Filmski festival v Cannesu spremljajo vse mogoče sen- zacije. Mlade oboževalke filmskih zvezdnikov si sku- jajo na vse mogoče načine vzbuditi njihovo zanimanje. Tako je neka prena- peta deklica ustavila itali- janskega igralca Mavricija Areno, da ji je posadil svoj avto gram kar na belo kožo napete dojke. Kot kaže sli- ka, ji je z veseljem ugodil

VOZovi BREZ VOZNIKOV

V sistemu mestnega brzo- vovnega prometa se Njujor- čanom obeta izreden pre- okret. Avtomatizacija vozil je že tako napredovala, da pre- izkušajo možnost vožnje brez voznika oziroma sprevoznika. Čim se bodo poizkusili na neki manjši krajevni progi obne- sli, bodo novi način prometa postopoma uvedli po vsem obsežnem prostoru milijon- skega mesta.

OČESNA NOTRANJOST V BARVAH

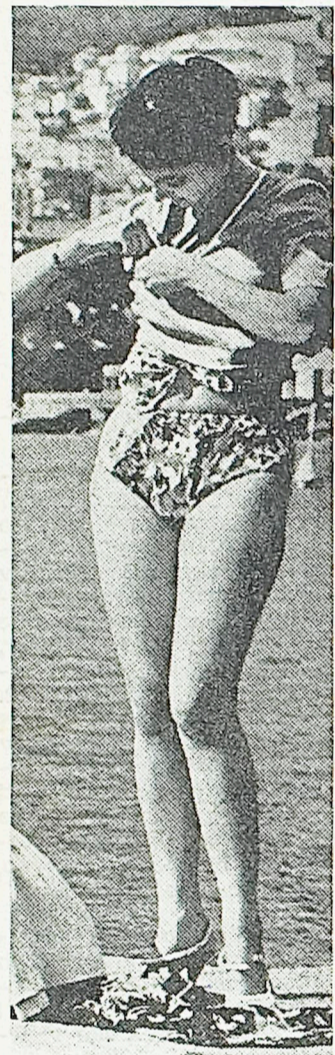
Večkrat je bilo doslej tež- ko dognati klico nevšečnosti v obolelem očesu, ker točen pregled njegove notranjosti ni mogel biti povsem popoln. Zdaj so na očesni kliniki me- dicinske fakultete v Kralje- vem gradu, ČSR, uspešno preizkusili najmodernejši Zeisov aparat za fotografir- ranje očesa, ki omogoča tudi fotografiranje v njegovi no- tranjščini in to celo v bar- vah. Povečani posnetek lajša zdravnikom ugotovitev dia- gnoze kakor tudi uspešnejši način zdravljenja.

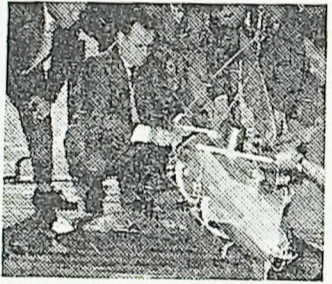
Po štirinajstih letih teore- tičnega dela in štirih letih praktičnih preizkusov je prof. Ockert Heyns, dekan medicinske fakultete v Jo- hannesburgu v Južni Afri- ki, začel uporabljati v po- rodnišnici svoj izum — ne- kakšno dekompresijsko tu- to, s pomočjo katere je ro- dečim ženam prihranjena prenekatera bridka ura trpljenja. Baje se je poskus popolnoma obnesel in zdaj izum že s pridom uporab- ljajo na mestni kliniki. Na sliki je ena izmed 150 žena, ki jim je izum pomagal pri porodu, ko pred težavno uro vstopa v novo napravo

— Uh, koliko teh papir- jev, koliko pisanja in pod- pisovanja za to ubogo za- varovalnico! Bilo bi skoraj boljše, da se nisi ponesrečil!

Mladi francoski režiser Claude Chabrol je za svojo filmsko dramatisacijo Ham- leta pridobil za vlogo O- felije 19-letno »odkritje« Betty Pedersen, ki jo vidi- te na gornji sliki, ko uživa pomladno sonce v Nici

Neki izumitelj - samouk v Italiji, Nikola Grienti iz Barija, je na jezeru Como preizkusil svoj model pod- mornice, ki bo baje lahko potolkla rekord prve atom- ske podmornice Nautilus. Ker bo menda lahko dosegl fantastično globino 290 m

Jack London:

49

SMOKE BELLEW

Treosoh prstov je začel odpirati mošnjo, ki jo je vzel izza pasa.

»Preveč krika,« se je oglasil Čok. »Povej skavam (ženam) in papusom (otrokom), naj si zatisnejo usta.«

Karluk se je obrnil in začel nekaj dopovedovati jokajočim ženam. Drugi moški, ki so poslušali Karluka, so se poveljevalno oglašili in polagoma je nastal mir. Karluk je nehal odpirati mošnjo in večkrat zaporedoma dvignil prste kvišku.

»Tako ljudje pomreči,« je rekel.

In Dimač, ki je štel njegove kretnje, je izračunal, da je petinsedemdeset članov tega rodu umrlo od lakote.

»Jaz kupiti živeža,« je rekel Karluk, ko je privlekel iz mošnje veliko kepo težke kovine. Drugi so ga začeli posnemati in kmalu spravili na dan podobne kepe. Čok se je zavzel.

»Za božji čas!« je vzkliknil. »Baker. Surovi, rdeči baker! In ubožci mislijo, da je zlato!«

»To zlato,« je zaupno zatrdil Karluk, ki je očividno razumel smisel Čokovega vzklika.

»In ubogi ljudje so vse svoje upanje stavili nanj,« je mrmral Dimač. »Poglej tisto kepo; najmanj štirideset funtov tehta. Več sto funtov teže so vlekli s seboj, ko niso imeli niti toliko moči, da bi vlekli sebe. Čok, morava jim dati hrane.«

»Hm! Sliši se lepo. Kaj pa najini računi? Imava vsak za mesec dni hrane, to je šestkrat trideset obedov, skupaj

sto osemdeset obedov. Tukaj pa je dve sto Indijancev, ki imajo pristen in popolnoma razvit tek. Kako naj dava vsakemu vsaj en obed?«

»Imava še pasji živež,« je odvrnil Dimač. »Nekaj sto funtov posušenih lososov tudi zaleže. Morava jih nahraniti, Čok. Ne vidiš, da čakajo rešitve od belega človeka?«

»Kajpada, vendar pustiti jih ne smeva,« je pritrdil Čok. »Dvoje del bo treba storiti in eno je bolj nerodno od drugega. Eden izmed naju mora odhiti v Mucluc in takoj poskrbeti za pomoč; drugi pa bo ostal tukaj, nadzoroval bolnišnico in čakal, da ga pojedo. Ne pozabi, da sva do sem potrebovala šest dni, da sva izžerpana in da v manj kot treh dneh ni moč dospeti v Mucluc.«

Dimač se je zamislil in začel računati razdaljo. Čez minuto je dvignil glavo: »Jutri zvečer bom tam.«

»Dobro,« je veselo pritrdil Čok, »jaz pa ostanem tu- kaj in se dam pojesti.«

»Toda vzel bom za vsakega psa po eno ribo in en obed zase.«

»Seveda, in presneto ti bo treba, če misliš priti v Mucluc jutri zvečer.«

Dimač je po Karluku pojasnil ves načrt. »Napravite ognje, dolge ognje, veliko ognjev. V Muclucu je mnogo Bostoncev. Še petkrat boste šli spat, pa bom prišel nazaj in prinesel mnogo hrane. Ta mož, njegovo ime je Čok, je moj dobri prijatelj. On ostane tukaj, on je poglavar. Razumete?«

Karluk je tolmačil.

»Vsa hrana ostane tukaj. Čok bo delil. On je pogla- var. Razumete vsi?«

Karluk je znova raztolmačil in iz množice so se za- čuli vzkliki soglašanja.

Dimač je ostal in pomagal, dokler niso bile vse pri- prave končane. Tisti, ki so mogli, so šli iskat drv. Kmalu so bili napravljeni veliki indijanski ognji, ki so zadostoval za vse. Čok, ki mu je pomagalo nekaj Indijancev, se je lotil kuhanja. V roki je držal kratko palico, s katero je odganjal nestrpnosti. Ženske so v posodah vsake baže

topile sneg. Najprej je vsak dobil košček slanine, nato pa žlico sladkorja, kar naj bi za prvo silo potolažilo njihov volji tek. Čok je stal sredi velikega kroga ognjev in nadzoroval kuhanje fižola.

»Takrat bo šele praznik, ko bodo mene kuhali,« je rekel odhajajočemu Dimaču. »Le dobro jo mahaj! Tja grede goni v skok, sem grede pa v dir. Jutri zvečer boš tam, za nazaj boš pa potreboval najmanj tri dni. Jutri bodo pojedli poslednjo pasjo ribo in prihodnje tri dni ne bodo imeli niti mrvice za pod zob. Samo to ti rečem. Dimač: brusi pete, brusi!«

Kljub temu, da so bile sani lahke — saj ni bilo na njih drugega kot šest suhih lososov, funt ali dva zmrzlega fižola s slanino ter spalna oprema —, Dimač nikakor ni mogel naglo potovati. Ne da bi sedel na saneh in priganjal pse k diru, še ob strani je moral teči in držati za ravnalno ročico. Vrh tega so že imeli za seboj pot celega dneva in zato je njemu in živalim manjkalo svežosti in gibčnosti. Ko je prešel prelaz in obrnil hrbet Bald Butte- su, je nastopil dolgi severni mrak.

Na drugi strani prelaza se je pot obrnila navzdol. Zato je potoval hitreje in sem ter tja je skočil na sani in poglaval živali v dir. Zajela ga je tema in ga zapeljala v široko dolino, po kateri se je vlekel neznan potok in se zvijal v široki strugi, podobni podkvi. Da bi skrajšal pot, je vodil sani naravnost, tako da je nekaj časa vozil po eni, nekaj časa pa po drugi strani potoka.

Ko je nastopila črna tema, je Dimač spoznal, da je zgrešil pot. Po eni uri brezplodnega iskanja — toliko moder je vendar bil, da ni nadaljeval poti na slepo srečo — je naredil ogenj, vrgel vsakemu psu pol ribe in tudi sebi odmeril polovico deleža.

Zavil se je v odeje in legel k počitku. Preden ga je objel spanec, je še rešil uganko svoje zablode. Takrat, ko je prvič krenil po bližnjici od enega potokovega ovinka do drugega, je pot zgrešil. Prav tam se potok viljiči in prava pot gre po sosednji strugi. Do nje je imel dobro miljo hoda.